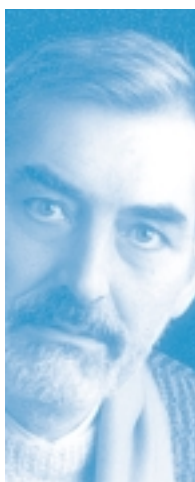

A escrita

Son numerosos os textos en que Manuel María reflexiona sobre o papel do escritor e da literatura. El foi un escritor que estivo sempre apegado á realidade do tempo e do país en que viviu, sen por iso pecharse ás novidades sociais, culturais e literarias que se producían no resto do mundo. A súa poesía destaca tanto pola variedade temática como pola variedade formal. Na súa obra son cuantiosas as referencias a escritoras e escritores da nosa literatura, a imitación de formas e temas da poesía medieval, sen esquecer a alta estima en que tiña a literatura popular.

MANUEL MARÍA

«DEFENDER A ULTRANZA O NOSO NON DEBE SIGNIFICAR ESTAR CONTRA NINGUÉN»

MARÍA XOSÉ PORTEIRO

Manuel María, poeta da terra («a miña muller dixo un día que eu era unha árbore, un pedazo de terra que andaba polo mundo, e gustárame que fora verdade»). Lector impenitente, di ler de todo, fundamentalmente poesía, ensaio, bastante teatro e narracións curtas. Literariamente identifícase con toda a lírica galaico-portuguesa, e «con Rosalía, sempre Rosalía, e os nosos grandes clásicos como Cabanillas e Noriega». Interésalle tamén toda a literatura portuguesa («que coñezo regularmente»), a poesía medieval, e a provenzal. Non lle gusta adxectivar a poesía porque: «A poesía é poesía sen máis; todo o que o ser humano pode dicir, maxinar ou soñar é materia poética. É tan lexítimo que un señor con militancia política faga poesía sobre iso como que a faga sobre a paisaxe». E da chamada poesía social opina que «molesta cando é actual, pero os grandes poemas da humanidade son políticos: A *Iliada* canta a a destrución de Troia; a *Eneida* escribiuna Virxilio, por encargo, para deificar ó emperador Augusto, e o Dante meteu ós seus inimigos políticos no inferno... Dicar que algún tema vale ou non para a poesía é unha censura inadmisíbel».

Sempre optimista, Manuel María opina que estamos a vivir «un momento de cambio total porque creo nos atavismos e que o ser humano é produto da súa historia. Polos avances da ciencia e da técnica, estamos no final dunha civilización e no comezo doutra, nun vértice entre dous tempos, no que a xente se desprende da cultura que herdou sen chegar a dar asimilado a outra. É un momento semellante ó final da Idade Media e comezo do Renacemento, ou ó que deixou atrás ó Racionalismo para dar paso ó Romanticismo. Hoxe a cultura, a arte, as crenzas, están movidos

pola técnica e polos medios de comunicación. Estase a pechar unha época histórica moi importante». Asegura non ter ningún inédito no caixón e si algúns proxectos como o encargo dunha editorial para facer un libro sobre as sete cidades do vello reino de Galicia, unha escolma en marcha dos seus artigos xornalísticos e a ilusión de escribir un gran poema adicado ó río «un libro enteiro sobre o río Miño». Escritor telúrico, que asegura que o espectáculo máis marabilloso é a contemplación dunha paisaxe, está gozando ó máximo da explosión de cores da primavera luguesa: «o amarelo dos toxos, das xestas, a flor branca dos piornos... é todo algo asombroso: o agromar das flores nos prados é unha marabilla, coas campaiñas amarelas, as cucas e as margaridas», pero bota de menos na paisaxe chairrega destes tempos «os grandes agros de centeo da miña mocidade. Cando o centeo ía algo medrado, alá por maio, era emocionante; facía ondas coma o Miño cando vai caudaloso». Manuel María foi, sen dúbida, un ecoloxista precursor. Anda estes días a reler a Celso Emilio, «ó que volvo sempre. En *O soño suñagado* hai un verso no que di: Xa non te quero abril, camelia murcha... É un verso co que me identifico moito».

Na flor da súa madurez, Manuel María Fernández Teixeira, o poeta de Outeiro de Rei, conformaríase con que Galicia normalizara a súa lingua, porque «así faría a súa cultura —a nosa cultura— expresada no noso idioma e deste xeito iríamos mellor política e economicamente. Non obstante, son moi aberto a todo o de fóra, porque defender a ultranza o noso non debe significar estar contra ninguén. Eu só me declaro abertamente en contra do crime, a intolerancia e a crueldade».

1 Responde ás seguintes preguntas sobre o texto anterior:

a) É unha entrevista?

b) Quen é o entrevistado?

c) Onde están as preguntas de quen entrevista?

Podes deducilas?

d) Como se marcan as respostas do entrevistado?

2 Cal é a definición de poesía que utiliza Manuel María?

3 A partir da entrevista, que coidas que significa "poesía social"?

Poderías indicar algúns dos temas que trataría a poesía social?

Que obras literarias pon Manuel María como exemplo de poesía social?

4 Que referencias á natureza atopas na entrevista?

Coidas que é importante para o escritor chairego?

5 Cales son as súas aspiracións en relación á lingua galega?

6 De que se declara inimigo Manuel María?

Podes definir coas túas palabras eses conceptos e pór un exemplo de cada un?

7 A poesía de Manuel María destaca pola súa variedade formal: desde o uso do verso libre ás formas máis clásicas. Dos tres poemas que veñen a continuación, indica cal é un madrigal, cal un romance e cal un soneto. Xustifica a túa resposta.

POEMA 1

*Polas terras de Pantón
onde chaman Espasantes,
encovados no seu castro
vivían mouros xigantes
que gardaban ben gardados
tesouros deslumeantes.
Un capitán deses mouros
foi un día a Ribadavía,
corte do rei de Gallza
que nesta vila moraba
na compañía dunha filla
que a todos admiraba.
O capitán dos infieis
despaciño a contemplara,
¡valéndose dun feltiño
a princesiña raptara!
O rei cun enorme exército
cara Espasantes marchara
para liberar a filla
que aquel infame roubara.
Chegaron ao castro mouro
e a fortaleza tomaran:
miraron e remiraron
e alí non acharon nada...
Unhos humildes labregos
ante o rei se presentaran
dicíndolle que os xigantes,
denantes que o rei chegara,
nunhos enormes cabalos
-dun brinco o Cabe saltaran-
fuxiran como centellas
coa princesa malfadada.
Ao saber novas tan malas,
o rei feito león bravo,
ao exército ordenaba
que a fortaleza queimara
je estivo ardendo cen días
facendo gran lumelrada...!*

POEMA 2

*Monforte flor dun cantar
feito de luz e alegría.
¡E toda a noite a ruar
no Campo da Compañía!*

*Monforte do meu amor
que levo no corazón:
¡eu son o teu rondador
no Campo de San Antón!*

*Monforte doce ferida
dos meus soñares inquedos.
¡E toda a noite perdida
na rúa dos Abeledos!*

*Monforte luz namorada
do meu soñar verdadeiro.
¡E toda a vida gañada
na Praciña do Piñeiro!*

POEMA 3

*"Lembro aquela pereira vella, escura
que malvivía perto da palleira
e rebentaba en flor coa primaveira
cegando ao mundo todo a súa brancura.*

*Ouh pereiriña urraca de alma pura:
a miña ollada nena e raposeira
percuraba o xelto, o modo e a maneira
de coller a túa froita non madura.*

*A pereira era unha avoa moi velliña:
daba de corazón todo o que tiña
e máis que ela tivera para dar.*

*Gastouna a vida, morreu sen se enterar
e acabou sendo chama na cociña.
¡E xa ninguén ocupou o seu lugar!"*

Madrigal: _____

Romance: _____

Soneto: _____

8 Resume en 3 liñas o argumento do romance anterior.

9 Ímonos valer do romance de Manuel María para escribir unha pequena peza teatral. Formade grupos e seguides os pasos que se vos indican a continuación:

- ✍ Caracteriza os personaxes: aspecto físico, personalidade, vestiario, maneira de falar...
- ✍ Divide o romance en escenas.
- ✍ Diálogos entre personaxes: tes que crealos a partir da información de que dispós.
- ✍ Introduce acotacións.
- ✍ Tempo: duración dos feitos. Entradas e saídas dos personaxes da escena.